

Cuprins

Codul de procedură civilă	1
Index	347
Legislație conexă	361
1. Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă	361
2. Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă	365
3. O.U.G. nr. 62/2015 pentru prorogarea unor termene prevăzute de Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă	369
4. O.U.G. nr. 95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 34/2010 privind Codul de procedură civilă	370
5. O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	372
6. O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă.....	385
7. O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor	396
8. Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea obligațiilor asumate prin credite.....	410
9. Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ	415

Titlul II. Participanții la procesul civil

Capitolul I. Judecătorul. Incompatibilitatea

Art. 41. Cazuri de incompatibilitate absolută. (1) Judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza nu poate judeca aceeași pricină în apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire și nici după trimiterea spre rejudecare, cu excepția cazului în care este chemat să se pronunțe asupra altor chestiuni decât cele dezlegate de instanța de apel sau, după caz, de recurs¹.

(2) De asemenea, nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar, magistrat-asistent sau mediator în aceeași cauză.

Nota coord. (Legea nr. 310/2018): Completarea alin. (1) cu sintagma „cu excepția cazului în care este chemat să se pronunțe asupra altor chestiuni decât cele dezlegate de instanța de apel sau, după caz, de recurs” înlătură echivocul pe care practica judiciară l-a generat prin interpretarea strict gramaticală a textului, astfel încât motivul de incompatibilitate nu există când instanța, în rejudecare, nu mai trebuie să se pronunțe asupra unor chestiuni tranșate de instanța de control judiciar, precum cazurile în care instanța căreia i se trimite cauza spre rejudecare a soluționat inițial procesul pe baza unei excepții procesuale.

Intervenția legiuitorului nu constituie o modificare propriu-zisă a normei, ci reprezintă o simplă clarificare a acesteia, utilă în paradigma interpretării ce se impunea, de altfel, și anterior completării textului.

Recurs în interesul legii

Prin **Decizia nr. II/2007** (M. Of. nr. 81 din 1 februarie 2008) Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: *„Judecătorul care soluționează fondul cauzei nu devine incompatibil să soluționeze cererea de revizuire sau contestația în anulare”. În considerente s-a reținut că: „așa fiind, concluzia ce se impune este aceea că judecătorul care a făcut parte din completul care a judecat fondul cauzei nu devine incompatibil să soluționeze cererea de revizuire sau contestația în anulare, ceea ce nu exclude însă posibilitatea ca, în funcție de motivul pe care se întemeiază calea extraordinară de atac și de circumstanțele concrete ale cauzei, să existe un temei pentru abținerea ori recuzarea judecătorului, care, în actuala reglementare, constituie impedimente legale diferite de acela al incompatibilității”.*

Nota coord.: Decizia nr. II/2007 își păstrează aplicabilitatea în procesele care se judecă potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă din 1865.

Jurisprudență relevantă

Cerere de recuzare întemeiată pe dispozițiile art. 41 alin. (1) și art. 42 alin. (1) C.proc.civ. Condiții de admisibilitate în raport cu prevederile art. 200 din același cod. Potrivit dispozițiilor art. 41 alin. (1) C.proc.civ., judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza nu poate judeca aceeași pricină în apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire și nici după trimiterea spre rejudecare, iar potrivit art. 42 alin. (1) pct. 1 și pct. 13 din același cod, judecătorul este, de asemenea, incompatibil de a judeca când și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluție în cauza pe care a fost desemnat să o judece ori atunci când există alte elemente care nasc în mod întemeiat îndoieli cu privire la imparțialitatea sa.

¹ Alin. (1) al art. 41 este redat astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din Legea nr. 310/2018. În varianta anterioară, alin. (1) al art. 41 prevedea: *„Judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza nu poate judeca aceeași pricină în apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire și nici după trimiterea spre rejudecare”.*

Procedura de regularizare a cererii de chemare în judecată, reglementată de art. 200 C.proc.civ., nu se substituie unei cercetări judiciare și nu anticipează faza probelor, fiind o etapă obligatorie care urmărește a impune reclamanților o anumită disciplină, în vederea evitării oricărei tergiversări în cadrul procedurii, astfel încât nu se poate susține că judecătorul care a realizat procedura regularizării cererii de chemare în judecată în primă instanță devine incompatibil în soluționarea căii de atac, realizarea acestei proceduri neechivalând cu o antepunutare (ICCJ, s. a II-a civ., dec. nr. 1621 din 6 octombrie 2016).

Art. 42. Alte cazuri de incompatibilitate. (1) Judecătorul este, de asemenea, incompatibil de a judeca în următoarele situații:

1. când și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluție în cauza pe care a fost desemnat să o judece. Punerea în discuția părților, din oficiu, a unor chestiuni de fapt sau de drept, potrivit art. 14 alin. (4) și (5), nu îl face pe judecător incompatibil;

2. când există împrejurări care fac justificată temerea că el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor sau afinii lor, după caz, au un interes în legătură cu pricina care se judecă;

3. când este soț, rudă sau afin până la gradul al patrulea inclusiv cu avocatul ori reprezentantul unei părți sau dacă este căsătorit cu fratele ori cu sora soțului uneia dintre aceste persoane;

4. când soțul sau fostul său soț este rudă ori afin până la gradul al patrulea inclusiv cu vreuna dintre părți;

5. dacă el, soțul sau rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv ori afinii lor, după caz, sunt părți într-un proces care se judecă la instanța la care una dintre părți este judecător;

6. dacă între el, soțul său ori rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv sau afinii lor, după caz, și una dintre părți a existat un proces penal cu cel mult 5 ani înainte de a fi desemnat să judece pricina. În cazul plângerilor penale formulate de părți în cursul procesului, judecătorul devine incompatibil numai în situația punerii în mișcare a acțiunii penale împotriva sa;

7. dacă este tutore sau curator al uneia dintre părți;

8. dacă el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor au primit daruri sau promisiuni de daruri ori alte avantaje de la una dintre părți;

9. dacă el, soțul său ori una dintre rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv sau afinii lor, după caz, se află în relații de dușmănie cu una dintre părți, soțul ori rudele acestuia până la gradul al patrulea inclusiv;

10. dacă, atunci când este investit cu soluționarea unei căi de atac, soțul sau o rudă a sa până la gradul al patrulea inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiași pricini înaintea altei instanțe;

11. dacă este soț sau rudă până la gradul al patrulea inclusiv sau afin, după caz, cu un alt membru al completului de judecată;

12. dacă soțul, o rudă ori un afin al său până la gradul al patrulea inclusiv a reprezentat sau a asistat partea în aceeași pricină înaintea altei instanțe;

13. atunci când există alte elemente care nasc în mod întemeiat îndoieli cu privire la imparțialitatea sa.

(2) Dispozițiile alin. (1) privitoare la soț se aplică și în cazul concubinilor.

Secțiunea a 2-a. Renunțarea la dreptul pretins

Art. 408. Renunțarea în prima instanță. (1) Reclamantul poate, în tot cursul procesului, să renunțe la însuși dreptul pretins, dacă poate dispune de acesta, fără a fi necesar acordul pârâtului.

(2) În caz de renunțare la dreptul pretins, instanța pronunță o hotărâre prin care va respinge cererea în fond, dispunând și asupra cheltuielilor de judecată.

(3) Renunțarea se poate face atât verbal în ședință, consemnându-se în încheiere, cât și prin înscris autentic.

Art. 409. Renunțarea în căile de atac. (1) Când renunțarea este făcută în instanța de apel, hotărârea primei instanțe va fi anulată în tot sau în parte, în măsura renunțării, dispozițiile art. 408 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Când renunțarea este făcută în căile extraordinare de atac, vor fi anulate hotărârile pronunțate în cauză, dispozițiile art. 408 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 410. Căi de atac. Hotărârea este supusă recursului, care se judecă de instanța ierarhic superioară celei care a luat act de renunțarea la dreptul pretins. Când renunțarea are loc în fața unei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul se judecă de Completul de 5 judecători.

Secțiunea a 3-a. Suspendarea procesului

Art. 411. Suspendarea voluntară. (1) Judecătorul va suspenda judecata:

1. când amândouă părțile o cer;
2. când niciuna dintre părți, legal citate, nu se înfățișează la strigarea cauzei. Cu toate acestea, cauza se judecă dacă reclamantul sau pârâtul a cerut în scris judecarea în lipsă.
- (2) Cererea de judecată în lipsă produce efecte numai la instanța în fața căreia a fost formulată.

Art. 412. Suspendarea de drept. (1) Judecarea cauzelor se suspendă de drept:

1. prin decesul uneia dintre părți, până la introducerea în cauză a moștenitorilor, în afară de cazul când partea interesată cere termen pentru introducerea în judecată a acestora;
2. prin interdicția judecătorească sau punerea sub curatelă a unei părți, până la numirea tutorelui sau curatorului;
3. prin decesul reprezentantului sau al mandatarului uneia dintre părți, survenit cu mai puțin de 15 zile înainte de ziua înfățișării, până la numirea unui nou reprezentant sau mandatar;
4. prin încetarea funcției tutorelui sau curatorului, până la numirea unui nou tutore sau curator;
5. când persoana juridică este dizolvată, până la desemnarea lichidatorului;
6. prin deschiderea procedurii insolvenței, în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive, dacă debitorul trebuie reprezentat, până la numirea administratorului ori lichidatorului judiciar;
7. în cazul în care instanța formulează o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare adresată Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit prevederilor tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană;

8. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, faptele prevăzute la alin. (1) nu împiedică pronunțarea hotărârii, dacă ele au survenit după închiderea dezbaterilor.

Corelații

Legea nr. 85/2014 – Art. 75. (1) De la data deschiderii procedurii se suspendă de drept toate acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului. Valorificarea drepturilor acestora se poate face numai în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererilor de admitere a creanțelor. Repunerea pe rol a acestora este posibilă doar în cazul desființării hotărârii de deschidere a procedurii, a revocării încheierii de deschidere a procedurii sau în cazul închiderii procedurii în condițiile art. 178. În cazul în care hotărârea de deschidere a procedurii este desființată sau, după caz, revocată, acțiunile judiciare sau extrajudiciare pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului pot fi repuse pe rol, iar măsurile de executare silită pot fi reluate. La data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii, atât acțiunea judiciară sau extrajudiciară, cât și executările silite suspendate încetează.

(2) Nu sunt supuse suspendării de drept prevăzute la alin. (1):

- căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii și nici acțiunile civile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului;
- acțiunile judiciare îndreptate împotriva codebitorilor și/sau terților garanți;
- procedurile extrajudiciare aflate pe rolul comisiilor sportive din cadrul federațiilor sportive care funcționează potrivit Legii educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, având ca obiect denunțarea unilaterală a contractelor individuale de muncă sau convențiilor civile ale sportivilor și sancțiuni sportive aplicabile în această situație sau orice alte litigii având ca obiect dreptul sportivului de a participa la competiție.

Art. 413. Suspendarea facultativă. (1) Instanța poate suspenda judecata:

1. când dezlegarea cauzei depinde, în tot sau în parte, de existența ori inexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți;

1¹. când, într-o cauză similară, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a fost sesizată cu o cerere de decizie preliminară¹;

2. când s-a început urmărirea penală pentru o infracțiune care ar avea o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea, dacă legea nu prevede altfel;

3. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Suspendarea va dura până când hotărârea pronunțată în cauza care a provocat suspendarea a devenit definitivă.

(3) Cu toate acestea, instanța poate reveni motivat asupra suspendării, dacă se constată că partea care a cerut-o nu are un comportament diligent în cadrul procesului care a determinat suspendarea, tergiversând soluționarea acestuia, ori dacă urmărirea penală care a determinat suspendarea durează mai mult de un an de la data la care a intervenit suspendarea, fără a se dispune o soluție în acea cauză.

Nota coord. (Legea nr. 310/2018): Textul art. 413 alin. (1) C.proc.civ. a fost completat cu un nou caz de suspendare facultativă (pct.1¹), și anume „când, într-o cauză similară, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a fost sesizată cu o cerere de decizie preliminară”. Trebuie avut în vedere că, potrivit art. 412 alin. (1) pct. 7 C.proc.civ., reprezintă un motiv de *suspendare de drept a judecării* cazul în care instanța formulează o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare adresată Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit prevederilor tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană.

Art. 414. Hotărârea de suspendare. (1) Asupra suspendării judecării procesului instanța se va pronunța prin încheiere, care poate fi atacată cu recurs, în mod separat, la

¹ Pct. 1¹ de la alin. (1) al art. 413 a fost introdus prin art. I pct. 38 din Legea nr. 310/2018.

instanța ierarhic superioară. Când suspendarea a fost dispusă de Înalta Curte de Casație și Justiție, hotărârea este definitivă.

(2) Recursul se poate declara cât timp durează suspendarea cursului judecării procesului, atât împotriva încheierii prin care s-a dispus suspendarea, cât și împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea cererii de repunere pe rol a procesului.

Recurs în interesul legii

Prin **Decizia nr. 2/2017** (M. Of. nr. 175 din 10 martie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 414 alin. (1) teza I din Codul de procedură civilă, recursul formulat împotriva încheierii prin care a fost suspendată judecata, precum și împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de repunere pe rol a cauzei este admisibil, indiferent dacă încheierea de suspendare a fost pronunțată de instanță într-o cauză în care hotărârea ce urmează a se da asupra fondului este sau nu definitivă”.

Constituționalitate

Prin **Decizia nr. 9/2018** (M. Of. nr. 197 din 05 martie 2018), Curtea Constituțională a respins ca neînțeleasă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 414 alin. (2) C.proc.civ., reținându-se următoarele: „chiar dacă încheierea de respingere a cererii de suspendare nu poate fi atacată cu recurs separat, ea poate fi atacată odată cu fondul, potrivit prevederilor art. 466 alin. (4) C.proc.civ., care constituie reglementarea de drept comun în materie”; „caracterul rațional și obiectiv al diferenței de tratament juridic al normei procedurale cuprinse în art. 414 alin. (2) C.proc.civ. rezultă din grija legiuitorului de a nu se întârzia judecarea cauzei, prin judecarea căii de atac împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de suspendare”.

Art. 415. Reluarea judecării procesului. Judecata cauzei suspendate se reia:

1. prin cererea de redeschidere făcută de una dintre părți, când suspendarea s-a dispus prin învoirea părților sau din cauza lipsei lor;
2. prin cererea de redeschidere a procesului, făcută cu arătarea moștenitorilor, tutorei sau curatorului, a celui reprezentat de mandatarul defunct, a noului mandatar ori, după caz, a părții interesate, a lichidatorului, a administratorului judiciar ori a lichidatorului judiciar, în cazurile prevăzute la art. 412 alin. (1) pct. 1-6;
3. din oficiu, în cazurile prevăzute la art. 412 alin. (1) pct. 7, după pronunțarea hotărârii de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene, respectiv în cazurile prevăzute de art. 520 alin. (2) și (4), după pronunțarea hotărârii de către Înalta Curte de Casație și Justiție¹.
4. prin alte modalități prevăzute de lege.

Nota coord. (Legea nr. 310/2018): Prin modificarea art. 415 pct. 3 C.proc.civ. se impune oficialitatea instanței cu privire la reluarea judecării după suspendarea de drept a cauzei în cazul prevăzut de art. 412 pct. 7 (după pronunțarea hotărârii de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene), precum și în cazurile de suspendare de drept și, respectiv, de suspendare facultativă, prevăzute de art. 520 alin. (2) și (4) C.proc.civ., când este sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile privind dezlegarea unei chestiuni de drept.

Se constată că, în pofida noului conținut al textului modificat, acesta nu prevede și ipoteza relurii judecării din oficiu în cazul de suspendare facultativă prevăzut de art. 413 alin. (1) pct. 1¹ introdus prin Legea nr. 310/2018 (când, într-o cauză similară, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a fost sesizată cu o cerere de decizie preliminară), creându-se o diferență nejustificată între acest caz de suspendare și cel prevăzut de art. 412 pct. 7 C.proc.civ.

¹ Pct. 3 al art. 415 este redat astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 39 din Legea nr. 310/2018. În forma anterioară, pct. 3 al art. 415 prevedea: „în cazurile prevăzute la art. 412 alin. (1) pct. 7, după pronunțarea hotărârii de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene”.

Titlul II. Căile de atac

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 456. Enumerare. Calea ordinară de atac este apelul, iar căile extraordinare de atac sunt recursul, contestația în anulare și revizuirea.

Art. 457. Legalitatea căii de atac. (1) Hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei.

(2) Mențiunea inexactă din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac deschisă contra acesteia nu are niciun efect asupra dreptului de a exercita calea de atac prevăzută de lege. Indicarea în mod greșit de către instanță a termenului pentru exercitarea căii de atac constituie cauză de repunere în termen din oficiu a căii de atac exercitată cu respectarea indicației greșite a instanței¹.

(3) Dacă instanța respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, exercitată de partea interesată în considerarea mențiunii inexacte din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac, hotărârea pronunțată de instanța de control judiciar va fi comunicată, din oficiu, tuturor părților care au luat parte la judecata în care s-a pronunțat hotărârea atacată. De la data comunicării începe să curgă, dacă este cazul, termenul pentru exercitarea căii de atac prevăzute de lege.

(4) Atunci când instanța dispune recalificarea căii de atac, de la data pronunțării încheierii, pentru părțile prezente, sau de la data comunicării încheierii, pentru părțile care au lipsit, va curge un nou termen pentru declararea sau, după caz, motivarea căii de atac prevăzute de lege.

Nota coord. (Legea nr. 310/2018): Art. 457 alin. (2) C.proc.civ. a fost completat cu o nouă teză (a II-a), în sensul că indicarea în mod greșit de către instanță a termenului pentru exercitarea căii de atac constituie cauză de repunere în termen din oficiu a căii de atac exercitate cu respectarea indicației greșite a instanței. Din ansamblul modificării trebuie reținute următoarele aspecte:

- ipoteza reglementată are în vedere faptul că în dispozitivul hotărârii atacate există o mențiune inexactă cu privire la termenul de exercitare a căii de atac; apreciem că nu doar durata termenului, ci și alte elemente menționate greșit în hotărâre cu privire la termenul de exercitare a căii de atac pot fi subsumate ipotezei de repunere în termen *ex officio*, precum mențiunile greșite privind momentul de la care începe să curgă termenul (de pildă, instanța menționează că termenul curge de la comunicare, însă legea prevede că acesta curge de la pronunțare) ori la modul de calcul al termenului [de pildă, instanța menționează un termen de 15 zile lucrătoare – precum cel prevăzut de art. 7 alin. (3) din Legea nr. 77/2016 –, în condițiile în care, potrivit legii, termenul se calculează, normal, pe zile calendaristice]. În condițiile în care art. 457 alin. (2) C.proc.civ. face referire la „indicarea în mod greșit de către instanță a termenului pentru exercitarea căii de atac”, rațiunea reglementării are în vedere orice mențiuni greșite din dispozitivul hotărârii care sunt de natură să

¹ Alin. (2) al art. 457 este redat astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 43 din Legea nr. 310/2018. În forma anterioară, alin. (2) al art. 457 prevedea: „Mențiunea inexactă din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac deschisă contra acesteia nu are niciun efect asupra dreptului de a exercita calea de atac prevăzută de lege”.

inducă în eroare partea sub aspectul momentului la care exercită calea de atac (durata termenului, momentul de la care începe să curgă termenul, modul de calcul al acestuia – pe zile calendaristice sau lucrătoare etc.);

- trebuie ca partea care exercită calea de atac peste termenul legal să fi respectat indicația greșită a instanței privitoare la termenul de exercitare a căii de atac. De pildă, dacă instanța menționează în dispozitiv un termen de apel de 30 de zile în loc de termenul legal de 10 zile, pentru ca apelantul să beneficieze de prevederea art. 457 alin. (2) teza a II-a C.proc.civ., este necesar ca acesta să exercite apelul în termenul de 30 zile menționat greșit în hotărâre;
- dacă instanța menționează în mod greșit un termen mai mic decât cel legal (de pildă, apel în termen de 10 zile, în loc de apel în 30 de zile), partea poate exercita calea de atac în termenul legal, fără a avea nevoie de beneficiul art. 457 alin. (2) teza a II-a C.proc.civ. pentru a fi considerată în termen exercitarea căii de atac;
- repunerea în termen operează *din oficiu*, nefiind necesară o manifestare a disponibilității părții în acest sens prin formularea unei cereri de repunere în termen.

Corelații

Legea nr. 76/2012 – Art. 8. De la data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă, referirile din cuprinsul actelor normative la hotărârea judecătorească „definitivă și irevocabilă” sau, după caz, „irrevocabilă” se vor înțelege ca fiind făcute la hotărârea judecătorească „definitivă”.

Recursuri în interesul legii

1. Prin **Decizia nr. 19/2016** (M. Of. nr. 103 din 6 februarie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: *„Dispozițiile art 457 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu sunt aplicabile dacă partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate.*

În ipoteza în care partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate, instanța de control judiciar va respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, potrivit art. 457 alin. (l) din Codul de procedură civilă, în măsura în care aceasta nu poate fi calificată prin aplicarea dispozițiilor art. 152 raportat la art. 22 alin. (4) din Codul de procedură civilă”.

2. Prin **Decizia nr. 7/2014** (M. Of. nr. 137 din 24 februarie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: *„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 18 din Legea nr. 146/1997, cu modificările și completările ulterioare [abrogată prin art. 58 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013], partea în sarcina căreia s-a stabilit obligația de plată a taxei judiciare de timbru poate formula critici care să vizeze caracterul timbrabil al cererii de chemare în judecată exclusiv în cadrul cererii de reexaminare, neputând supune astfel de critici controlului judiciar prin intermediul apelului sau recursului”.*

Jurisprudență relevantă

Condiții de admisibilitate din perspectiva principiului legalității căii de atac. Recunoașterea exercitării unei căi de atac în alte situații decât cele prevăzute de legea procesuală constituie o încălcare a principiului legalității acestora, precum și a principiului constituțional al egalității în fața legii și autorităților și, din acest motiv, apare ca o soluție inadmisibilă în ordinea de drept. Astfel, în cazul în care hotărârea recurată are caracter definitiv de la pronunțarea sa, potrivit prevederilor art. 191 alin. (4) C.proc.civ., nefiind susceptibilă de a fi atacată cu recurs, devine operant principiul legalității căii de atac consacrat de art. 457 C.proc.civ. și, ca atare, recursul astfel promovat nu este admisibil (ICCJ, s. a II-a civ., dec. nr. 2469 din 26 iunie 2014).

Art. 458. Subiectele căilor de atac. Căile de atac pot fi exercitate numai de părțile aflate în proces care justifică un interes, în afară de cazul în care, potrivit legii, acest drept îl au și alte organe sau persoane.

Art. 459. Ordinea exercitării căilor de atac. (1) Căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate atât timp cât este deschisă calea de atac a apelului.

(2) În cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, recursul este inadmisibil. Cu toate acestea, o hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, înăuntrul termenului de apel, direct cu recurs, la instanța care ar fi fost competentă să judece recursul împotriva hotărârii date în apel, dacă părțile consimt expres, prin înscris autentic sau prin declarație verbală, dată în fața instanței a cărei hotărâre se atacă și consemnată într-un proces-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

(3) Căile extraordinare de atac pot fi exercitate și concomitent, în condițiile legii. Recursul se judecă cu prioritate.

Art. 460. Unicitatea căii de atac. (1) O cale de atac poate fi exercitată împotriva unei hotărâri numai o singură dată, dacă legea prevede același termen de exercitare pentru toate motivele existente la data declarării acelei căi de atac.

(2) Dacă prin aceeași hotărâre au fost soluționate și cereri accesorii, hotărârea este supusă în întregul ei căii de atac prevăzute de lege pentru cererea principală.

(3) În cazul în care prin aceeași hotărâre au fost soluționate mai multe cereri principale sau incidentale, dintre care unele sunt supuse apelului, iar altele recursului, hotărârea în întregul ei este supusă apelului. Hotărârea dată în apel este supusă recursului.

(4) Dacă hotărârea cu privire la o cerere principală sau incidentală nu este supusă nici apelului și nici recursului, soluția cu privire la celelalte cereri este supusă căilor de atac în condițiile legii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (2)-(4), termenul de apel sau, după caz, de recurs este cel de drept comun, chiar dacă prin legi speciale se prevede altfel.

Art. 461. Partea din hotărâre care poate fi atacată. (1) Calea de atac se îndreaptă împotriva soluției cuprinse în dispozitivul hotărârii.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care calea de atac vizează numai considerentele hotărârii prin care s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata aceluși proces sau care sunt greșite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea, instanța, admitând calea de atac, va înlătura acele considerente și le va înlocui cu propriile considerente, menținând soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii atacate.

Art. 462. Înțelegerea părților în căile de atac. Părțile pot solicita instanței legal investite cu soluționarea unei căi de atac să ia act de înțelegerea lor cu privire la soluționarea litigiului. Dispozițiile art. 438-441 se aplică în mod corespunzător.

Art. 463. Achiesarea la hotărâre. (1) Achiesarea la hotărâre reprezintă renunțarea unei părți la calea de atac pe care o putea folosi ori pe care a exercitat-o deja împotriva tuturor sau a anumitor soluții din respectiva hotărâre.

(2) Achiesarea, atunci când este condiționată, nu produce efecte decât dacă este acceptată expres de partea adversă.

(3) Dispozițiile art. 404 rămân aplicabile.

Art. 464. Felurile achiesării. (1) Achiesarea poate fi expresă sau tacită, totală ori parțială.

(2) Achiesarea expresă se face de parte prin act autentic sau prin declarație verbală în fața instanței ori de mandatarul său în temeiul unei procuri speciale.